

كأس الجوائز
التي تمنحها
الجامعة
للأستاذ
المتفاني

مقدمه:

- ‏ ‹ مدنی بالطبع بودن انسان و تشکیل جوامع
- ‏ ‹ ضرورت عقلی نیاز به حکومت (قانون و مجری) در جامعه
- ‏ ‹ عدم مشروعیت ذاتی فرد یا گروه خاص برای حکومت
‏ ‹اصل عدم ولایت» (۱)
- ‏ ‹ اختصاص حاکمیت به ذات باریتعالی
- ‏ ‹ واگذاری حکومت و ولایت به رسول و امام (۲)
- ‏ ‹ واگذاری ولایت در زمان غیبت به ولی فقیه (۳)
- ‏ ‹ عدم جدایی دین از سیاست (تعیین قانون و مجری توسط دین)

(۱) اصل عدم ولایت:

- حکومت خدا   یا   حکومت طاغوت
- حکومت پیامبر
- حکومت امام معصوم:
- حکومت خاص: مالک اشتر
- حکومت سلطنتی...
- حکومت عام: فقها:
- حکومت مقبولة عمر بن حنظله
- حکومت خطبة ۱۳۱ نهج البلاغه

(٢) آيات دال بر حکومت پیامبر و امام:

- ﴿ سورة مباركة بقره، آية شريفة ١٢٤: و اذا ابتلى ابراهيم ربه... ﴾
- ﴿ سورة مباركة ص، آية شريفة ٢٦: يا داود انا جعلناك خليفه... ﴾
- ﴿ سورة مباركة نساء، آية شريفة ١٠٥: انا انزلنا اليك الكتاب... ﴾
- ﴿ سورة مباركة احزاب، آية شريفة ٦: النبي اولى بالمومنين من... ﴾
- ﴿ سورة مباركة نساء، آية شريفة ٦٥: فلا و ربك لا يؤمنون حتى.. ﴾
- ﴿ سورة مباركة احزاب، آية شريفة ٣٦: و ما كان لمومن و لا... ﴾
- ﴿ سورة مباركة مائده، آية شريفة ٥٥: انما وليكم الله و رسوله... ﴾
- ﴿ سورة مباركة نساء، آية شريفة ٥٩: اطيعوا الله و اطيعوا الرسول ﴾

(۳) دلایل ضرورت ولایت فقیه:

◁ دلایل عقلی

◁ دلایل نقلی

◁ اجماع

دلایل عقلی ضرورت ولایت فقیه:

- ‹ نیاز جامعه اسلامی به حکومت مثل سایر جوامع (تاکید بر وحدت)
- ‹ عمومیت قاعده لطف و سریان آن در همه زمان‌ها
- ‹ ادعای اسلام در پاسخگویی به همه نیازها تا قیامت
- ‹ عدم امکان اجرای احکام اسلامی بدون وجود حکومت (۱)
- ‹ تعیین فقیه در زمان و توسط خود اهل بیت (علیهم‌السلام)
- ‹ خواست حکومت + خواست دین = ولایت فقیه (حکومت دینی)
- ‹ جانشینی شبیه‌ترین فرد به امام معصوم (علیه‌السلام)

‹ فقاہت (علم به احکام کلی اسلام)

‹ تقوی (شایستگی اخلاقی-معنوی)

‹ کارآیی (مدیریت سیاسی-اجتماعی)

(۱) احکام اسلام:

اجتماعی : نیازمند متولی < فردی : تک تک افراد

بداند : فقاقت

بتواند : کفایت

بخواهد : عدالت:

فقدان انگیزه‌های درونی:

هوی و هوس <

ترس و ... <

فقدان انگیزه های بیرونی:

منافع حزب و گروه <

تبانی، زد و بند و ... <

دلایل نقلی ضرورت ولایت فقیه:

- « ينظران الى من كان منكم ممن قد رَوى حديثنا و نظر في حلالنا و حرامنا و عرف احكامنا فليرضوا به حكما، فاني قد جعلته عليكم حاكما، فاذا حكم بحكمنا فلم يُقبل منه، فانما استخف بحكم الله و علينا رُد، و الراد علينا الراد على الله، و هو على حد الشرك بالله
- « اللهم ارحم خلفائي...الذين ياتون من بعدى و يروون عنى حديثى و سنتى فيعلمونها الناس من بعدى
- « منزله الفقيه فى هذا الوقت كمنزله الانبياء فى بنى اسرائيل
- «...لان المومنين الفقهاء حصون الاسلام كحصن سور المدينة لها
- « الفقهاء امناء الرسل ما لم يدخلوا فى الدنيا...
- « العلماء حكام على الناس
- « مجارى الامور و الاحكام على ايدى العلماء بالله و الامناء على حلاله و حرامه
- « و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فيها الى رواه حديثنا فانهم حجتى عليكم و انا حجه الله عليهم

شبههٔ مطلقه بودن ولایت فقیه:

« اشتراک لفظی مطلقه در فقه و علوم سیاسی

« مغالطهٔ دوگانه بودن نوع حکومت

« مطلقه در مقابل محدوده نه در مقابل مقیده

« دایرهٔ تقیید اختیارات ولی فقیه = احکام و مصالح اسلام

« معنای جملهٔ «ولایت فقیه همان ولایت رسول الله است.»

شبهه دور (رهبری، شورای نگهبان و مجلس خبرگان):

- دور در فلسفه باطل است نه در همه جا
- مشروعیت فقیه از خدا و طولی است؛ نه از مردم و عرضی
- هر سیستم حکومتی در ابتدای راه دچار چنین دوری هست
- تفکیک به معنای قطع ارتباط نیست، مثلاً رابطه قوای سه‌گانه با هم
- در انتخاب ولی فقیه دور نیست چون مردم با حضرت امام(ره) بیعت کردند
- واگذاری بررسی صلاحیت توسط خود مجلس خبرگان به شورای نگهبان
- شبهه در واقع ناظر به تبانی ناشی از دور است و عدم امکان کنترل آن
- در هر نظام سیاسی یک نفر حرف آخر را می‌زند و این یک امر ناگزیر است
- نظام کنترل‌کننده گوینده حرف آخر در ایران از جهت سختگیری بی‌نظیر است (عدالت درونی و بیرونی + عدالت فردی و اجتماعی)
- برخی مصادیق استفاده از حق حرف آخر توسط ولی فقیه: ‣ حضرت امام(ره)
- حضرت آقا

شبههٔ رفراندوم و ضرورت نظرسنجی مجدد از مردم:

- کی باید رفراندوم برگزار کرد؟
- غیرمعقول و بی سابقه بودن سوال حکومت در مورد اصل خود
- سازوکار رفراندوم در قانون اساسی هست (اصول ۵۹ و ۱۷۷)
- برگزاری رفراندوم در سال‌های ۱۳۵۸ و ۱۳۶۸
- جملهٔ آقا: شرکت در انتخابات رای به اصل نظام است:
- بیش از ۳۰ نوبت برگزاری انتخابات
- آمار شرکت در انتخابات در ایران (بین ۶۵٪ تا ۷۵٪)
- تقسیم‌بندی سه‌گانه و نه دوگانهٔ مردم
- شبههٔ دروغ بودن آمار شرکت‌کنندگان
- شبههٔ ادعای شرکت در انتخابات برای براندازی

شبههٔ انتخاب توسط خبرگان و توقیتی نبودن:

‹ راه‌های انتخاب ولی فقیه:

‹ توسط ولی فقیه قبلی

‹ با رای مستقیم مردم

‹ با رای خبرگان منتخب مردم

‹ توقیت در رهبری:

‹ وجود دارد و لحظه به لحظه است

‹ فرق جایگاه رهبری با سایر نهادها

شبهه ابداع ولایت فقیه توسط حضرت امام(ره) با مقاصد خاص:

« وجود ولایت فقیه در زمان معصومین (علیهم السلام): «قول
« فعل

« تاریخچه بحث ولایت فقیه:

- « وضوح: شیخ مفید (۵۴و۵)، ابن فهد حلی (۹)، بروجردی (۱۴)
- « اجرای حدود: طوسی (۵)، سلار (۵)، علامه حلی (۸)، شهید اول (۸)، خویی (۱۴)
- « نیابت: شهید ثانی (۱۰)، مقدس اردبیلی (۱۰)، شیخ انصاری (۱۳)، بحر العلوم (۱۴)
- « اطلاق: محقق کرکی (۱۰)، ملا احمد نراقی (۱۳)، صاحب جواهر (۱۳)، امام (۱۴)
- « ضرورت و بداهت: حسینی عاملی (۱۳)، صاحب جواهر (۱۳)، امام (۱۴)

« زمان شروع بحث ولایت فقیه توسط حضرت امام(ره): سال ۱۳۲۴

شبههٔ احادیث دال بر سکوت در عصر غیبت (ضلالت قیام قبل از ظهور):

- عمومیت آیات و روایات دال بر وجوب امر و نهی
- ازدیاد مدعیان منجی آخرالزمان بودن در آن برهه (مثال: محمد نفس زکیه)
- جملات امام صادق (علیه السلام) در مدح زید بن علی (علیه السلام)
- دلالت روایات بر عدم تبعیت از هر کس و در هر زمان
- فقدان مقدمات لازم جهت پیروزی قیام‌های شیعیان
- شان صدور اغلب روایات ناظر به سائل است (دهن‌بین و احساساتی)
- حضور جاسوسان و ضرورت تقیه توسط اهل‌بیت (علیهم السلام)
- روایات دال بر اهتمام خود اهل‌بیت (علیهم السلام) به قیام
- روایت امام باقر (علیه السلام) در توضیح عَلم ضلالت

شبهه عدم توجه به جایگاه مردم در حکومت دینی:

« جایگاه مردم در نظام‌های دموکراتیک:

- « مغالطه تقسیم‌بندی دوگانه دیکتاتوری و دموکراتیک
- « مغالطه تقسیم‌بندی دوگانه مردم به موافق و مخالف
- « مقدمه مفروض دموکراسی = بیشتر بهتر است
- « اشکال در مفهوم «بیشتر بهتر است»
- « عدم تحقق مقدمه فوق در اکثر اوقات (تقسیم آراء میان رقبا)
- « عدم امکان بازنگری در صورت زوال اکثریت جناح حاکم در برخی نظام‌ها
- « تغییرات در شرایط افراد دارای حق رای در زمان‌های مختلف
- « عدم شرکت همه مردم در انتخابات و فقدان نظر اکثریت
- « محدودیت حق رای برای برخی اقشار در برخی نظام‌ها
- « تفاوت سطح رای‌دهندگان و میزان ابتناء آراء بر عقلانیت
- « تاثیر روزافزون تبلیغات و ترفندهای آن بر آراء عوام
- « عدم تاثیر واقعی جایگاه مردم (جنبش ۹۹ درصدی)

« جایگاه مردم در نظام اسلامی:

- « مشروعیت حکومت دینی ناشی از خداوند
- « اصل جایگاه مردم = مقبولیت و تحقق بالفعل (لولا حضور الحاضر)
- « عدم تحقق حتی نصب خاص بدون رضایت مردم چه برسد به نصب عام
- « عدم موضوعیت اکثریت در حکومت دینی:
- « قرآن (و لو تطع اکثر من فی الارض یضلوك...، اکثرهم لا یعقلون)
- « بیعت کنندگان با حضرت علی (علیه السلام) = اقلیتی از مسلمین
- « عدم انحصار دلیل قبول خلافت در حضور مردم (خطبه ۳)
- « انکار ضرورت و امکان جلب نظر موافق اکثریت (خطبه ۱۷۳ و نامه ۶)
- « دستور حضرت به فرمانداران خود برای گرفتن بیعت (بایع لی)
- « استناد حضرت به کفایت رای مهاجرین و انصار (خطبه ۱۷۳ و نامه ۶)
- « تهدید مخالفان بیعت به برخورد توسط حضرت (خطبه ۱۷۳ و نامه ۶)
- « سخن حضرت بر قیام در صورت داشتن بیست نفر یاور
- « عدم واگذاری حکومت در اواخر عمر علیرغم رویگردانی مردم

شخصیت‌شناسی مقام معظم رهبری:

تحصیلات:

مشهد (۱۰/۵ تا ۱۶ کل دروس سطح) آیات عظام مدرس یزدی، قزوینی، تهرانی+ (۱۶ تا ۱۸ و ۲۵ تا ۳۱ خارج) آیه الله العظمی میلانی+ (تحصیلات ابتدایی و متوسطه {۲ساله به صورت جهشی})
نجف (۱۸ تا ۱۹ خارج) آیات عظام حکیم، خویی، شاهرودی، زنجانی، بجنوردی، یزدی
قم (۱۹ تا ۲۵ خارج) آیات عظام بروجردی، حضرت امام، حاج آقا مرتضی شیخ، علامه طباطبایی

فعالیت سیاسی:

شروع: ۱۳۳۱ (سفر شهید نواب به مشهد) و ۱۳۳۵ (اعلامیه علیه استاندار خراسان)
دستگیری: اولین بار: عاشورای ۱۳۴۲ در بیرجند و در ادامه ۶ بار و مجموعاً ۳ سال زندان و تبعید
بعد انقلاب:

نظامی: وزارت دفاع، سرپرستی سپاه، شورای عالی دفاع

عبادی: نماز جمعه تهران، مسجد ابوذر (ترور)

مناصب: حزب جمهوری، مجلس شورای اسلامی، مجلس خبرگان، ریاست جمهوری،

شورای تشخیص مصلحت، شورای بازنگری قانون اساسی و.....

تعیین به عنوان رهبری:

« جریان آیه‌الله منتظری:

« روند تعیین ایشان و نظر حضرت امام (ره)
« برخورد آقا با ایشان (قائم مقامی، عزل، رحلت)

« طرح موضوع تعیین:

« شورایی (حضور آقا در هر ۳ شورای پیشنهادی)
« فردی:

« نظر حضرت امام به آقا
« مخالفت شدید آقا

« شبهه شرط مرجعیت:

« معنای مرجعیت و تفاوت آن با اجتهاد
« ابهام عبارت اصل ۱۰۷.ق.۱ (صلاحیت بالقوه نه تحقق بالفعل)
« نامه امام به آیه‌الله مشکینی
« تعیین مجدد توسط خبرگان در مرداد ۱۳۶۸

« نظرات بزرگان در مورد انتخاب ایشان

شرایط و صفات رهبری:

« اصل یکصد و نهم:

۱. صلاحیت علمی لازم برای افتاء در ابواب مختلف فقه
۲. عدالت و تقوای لازم برای رهبری امت اسلام
۳. بینش صحیح سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت، مدیریت و قدرت کافی برای رهبری

در صورت تعدد واجدین شرایط فوق، شخصی که دارای بینش فقهی و سیاسی قوی تر باشد، مقدم است.

وظایف رهبری:

اصل یکصد و دهم - وظایف و اختیارات رهبر :

۱. تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام

۲. نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام

۳. فرمان همه‌پرسی

۴. فرماندهی کل نیروهای مسلح

۵. اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها

۶. نصب و عزل و قبول استعفا:

الف: فقهای شورای نگهبان

ب: عالی‌ترین مقام قوه قضائیه

ج: رئیس سازمان صدا و سیما و جمهوری اسلامی ایران

د: رئیس ستاد مشترک

ه: فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی   و: فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی

۷. حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه
  ۸. حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیست ، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام
  ۹. امضای حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم. صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان و در دوره اول به تأیید رهبری برسد
  ۱۰. عزل رئیس جمهور با در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظایف قانونی یا رای مجلس شورای اسلامی به عدم کفایت وی بر اساس اصل هشتاد و نهم
  ۱۱. عفو یا تخفیف مجازات محکومین در حدود موازین اسلامی پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه.
- رهبر می‌تواند بعضی از وظایف و اختیارات خود را به شخص دیگری تفویض کند.

شبهه عملکرد جناحی رهبری پس از انتخاب:

- ‏ ‹ ابقاء همه منصوبان حضرت امام (ره)
- ‏ ‹ ترکیب مجمع تشخیص: آقایان صانعی، میرحسین موسوی، خوئینیها، توسلی، عبدالله نوری، سید احمد خمینی، حسن صانعی، مهدوی، موحدی
- ‏ ‹ انتصاب آقای موسوی خوئینیها به مشاورت سیاسی (دی ۱۳۶۸)
- ‏ ‹ اصرار بر حضور کارگزاران در انتخابات مجلس ۱۳۷۵
- ‏ ‹ تاکید بر حضور همه سلايق در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۷۶
- ‏ ‹ جلوگیری از ادامه راهپیماییها علیه آیه‌الله منتظری در سال ۱۳۷۶
- ‏ ‹ دستور به رفع حصر آیه‌الله منتظری در سال ۱۳۸۱
- ‏ ‹ تایید نتایج انتخابات مجلس ششم در تهران در سال ۱۳۷۸
- ‏ ‹ تایید صلاحیت برخی رد صلاحیت شدگان انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۴
- ‏ ‹ برخورد با مخالفان (پیام‌های تسلیت برای رحلت مخالفان سیاسی)

شبهه عملکرد نظام و رهبری در انتخابات ۱۳۸۸:

« قانون اساسی:

« رفراندوم (اصول ۵۹ و ۱۷۷)

« نظارت بر انتخابات (اصول ۹۹ و ۱۱۸)

« اجتماعات و راهپیماییها (اصل ۲۷):

« قانون فعالیت احزاب و جمعیت‌ها ۱۳۶۱/۳/۳۰ (تبصره ۲ ماده ۶)

« تصویب نامه شماره ۳۰۵۳۰ مصوب ۱۳۶۱/۹/۴ (مواد ۳۱ و ۳۲)

« قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۴/۴/۴ (مواد ۱ و ۷)

« قانون انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۴/۴/۵ (مواد ۸، ۲۹، ۷۸، ۷۹، ۸۰، تبصره ۱ و ۳ ماده ۸۰)

« قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۷۲/۱/۱۷:

« ماده واحده: سیستم رایانه‌ای انتخابات

« ماده واحده حضور نمایندگان کاندیدها در شعب اخذ رای ۱۳۷۹/۵/۳۰ (تبصره ۲)

« بحث حصر خانگی و مبنای قانونی آن

والسلام عليكم ورحمة الله